

Крушево, 18то Годишно собрание на АЦИ Македонија ЗФП

Почитуван Вице Гувернер на Народна Банка на Република Македонија
Почитувани претставници од банки и други финансиски институции
Почитувани гости,

Со големо задоволство би сакал да Ви посакам добредојде, и официјално да го објавам отварањето на 18то Годишно собрание на АЦИ Македонија Здружение на Финансиски Пазари.

Секогаш ми е драго да Ви посакам добредојде на овој најзначаен годишен настан на здружението, и тоа оваа година:

- која претставува јубилеј со навршено “полнолетство” на здружението по бројот на организирани годишни собранија...
- Исто така оваа година се одбележува и 12 годишнина од нашето членство во светското АЦИ семејство, на светскиот конгрес во Сингапур, токму таму, каде што беше одржан последниот, 52ри Светски Конгрес на ACI The Financial Markets Association.
- И секако година, во која се навршува јубилејната 20годишнина од поставувањето на основите на регулираниот девизен пазар во Р.Македонија

,а особено ми претставува големо задоволство што сето ова како неповторлива симболика ќе се овековечи во нашето славно Крушево, нашиот град-домаќин на ова годишно собрание. Долгогодишната идеја за организација на АЦИ собрание во Крушево се оствари конечно, и многу ми е мерак што тоа се случи токму оваа јубилејна 2013та година.

Би сакал да го пренесам искреното жалење на ВД Претседателот на Светското АЦИ здружение, г-дин Манфред Вибоген, кој оваа година нема лично да ни се обрати и дружи, со оглед на одредени значајни активности од лани и годинава, кои се случија и му претстојат на светското здружение, во позитивна смисла-организациски и оперативно, кое подетално ќе биде образложено во нашиот годишен извештај. Ние тука, сите го поздравуваме, и се надеваме дека другата година ќе биде дел од собранието, ако не и порано, а за кратко ќе биде пренесено неговото официјално писмено обраќање.

Би сакал да апелирам и нагласам некои суштествени аспекти поврзано со NAS-treasury people, првенствено, како лично-искуствени размислувања-констатации генерално, како долгогодишен професионалец, во насока на позитивно протежирање, а во однос на очекувањата за спецификите на банкарското доба кое се анализира годиниве после финансиските кризи, и кое ќе надојде.

Како повод ќе се осврнам на еден едукативен евент каде неодамна бев сведок, т.е., присуствував на еден многу суштествен проактивен сертифициран семинар во врска со управување со ризиците во банкарското работење, со осврт на сите досегашни позначајни финансиски (не)намерни манипулативни активности (LTCM, UBS, Barings, Barclays, Jerome-SOGE, Medoff и сл.).

Верувале или не ова ми беше првпат на целодневна настава и присуство на ваков тип семинари (па нели ризици ни се /не/ пријатели/ хаха), и да не должам за темите кои беа разгледувани како case studies, кои беа многу внимателно избрани, анализирани и акцентирани, и секако со епилог - порака ... to be continued ... во смисла на очекувана и `се поголемата развиеност и

(не)корисна инвентивност на поедини финансиски системи-институционално и индивидуалци, како и превземање на адекватна превенција од истите.

Како резиме-поента генерално за финансиската индустрија (каде се веќе предвидени сет од мерки до 2019та година...), првенствено во однос на тргувањето со финансиски инструменти, ќе се генерира соодветен високо контролиран период притоа (на повидок е воведување и регуларно-мандатно на CRO...во рамки и со овластување/одговорност на Управен одбор во банките...), кое паралелно ќе предизвика поголемо обезбедување и трошоци, кое треба да биде прифатено соодветно и од банките и од клиентите, зашто во основа е обезбедување на пооптимална сигурност и заштита (hedging) на инвестираните средства, особено при вкрстеното-деривативно поврзување со максимално корисни (“антитоксични”) заштитни финансиски инструменти.

Притоа сите модели на контрола во однос на управување со ризиците е неопходно да бидат применети адекватно, и особено во земјите во развој како многу значаен предуслов за активно приклучување кон светскиот тренд за примена на позитивните практики, во однос на прогресивна имплементација на нови финансиски инструменти, во рационална корелација со досегашната (и идна) корисна конзервативна политика во овој домен.

Ако дополнително се земе в предвид и планираното обременување на Fx - финансиските трансакции со дополнителен данок од 0.1%(одлука која е пред влезна врата да биде имплементирана), кое ќе има далекусежно влијание на Fx пазарот (за нас индиректно...), кој стандардно бележи најголем промет во светски рамки(актуелно од близу 4 трл ЕВРА дневно...можда и за тоа е одбран за оваа промена?!?), МОЖЕ од сето да се заклучи:

- Да затвориме дуќан и да се откажеме од правење на трансакции ... НEEEEEEEEEEEEEE нормално, туку напротив, сето ова да ни даде уште поголема сила да се обединиме сите ние дилерите, сила која ќе биде насочена кон:
  - Поконтролирано вклучување во однос на делотворно користење на ефектите на пазарот, со висока концентрираност и стратешки пристап со целосна изолација на алчноста и исклучиво претпочитање на системот “капка по капка” (со максимално лимитирање на потенцијалната дозволена загуба). Тогаш и шпекулацијата ќе биде нормален термилошки жаргон без страв, т.е., ќе го добие својот адекватен третман, кој ќе биде неспоив со некои коцкарски аспекти и афинитети.
  - Прецизно регулирање на тргувањето со финансиски инструменти со интерни акти (со цел рационална деловна политика, а не како формален противдоказ за контролата од НБРМ, кое неминовно и доделува улога на кројач на деловната политика на банките, а не контролор...), особено на политиките за користење на изведени финансиски инструменти-derivatives.
Ова ќе биде извонреден систем за самоконтрола, преку издржано избрани модели за рационално управување со средствата на банката, и секако основен предуслов за понуда на корисни инструменти на клиентите кои се очекува да имаат зголемена потреба за користење на заштита и/или инвестирање и превземање на “паметен ризик”.
Во однос на клиентите ќе биде неопходно да се интензивира понудата во оваа смисла, со оглед на тоа што веќе провизиите, и каматните стапки не се доволна причина за привлекување на нивното работење, туку потребите за заштита од курсен и каматен ризик приоритетно.

- Во оваа насока, посебно треба да се нагласи и актуелната мандатна едукативна лиценцираност на treasury извршителите (front&backoffice), која веќе одамна (повеќе од 10тина години...), во адекватно дизајнирана рамка се нуди како формална препорака од страна на ACI The Financial Markets Association (и подлабоко со новите најавени корисни промени во врска со АЦИ сертификатите, покрај dealing и settlement, и за ALM , за corporate, за senior management и сл.), како и сертифицираност од други реномирани овластени финансиски агенции (ICMA, IFBL и сл.), кое треба/ќе биде понагласена, и неопходна како превенција, свесност, совесност и спремност за сертифицирана know-how вклученост во тргувањето со финансиски инструменти. Тука колку и да има атмосфера на cost cut , мое мислење е дефинитивно да биде позастапено (одобрувањата од надлежните за континуирано-активно присуство на соодветни советувања, семинари и сл), заради оптимално и превентивно обезбедување на основа за квалитетен кадар како единствена сигурност за адекватно исползување на позитивните ефекти од пазарите, за банката и за клиентите, тоа му доаѓа исто, ако се знае дека ние банките, интегрално сме управувачи со туѓи средства.
- Јас целосно сум убеден дека финансискиот пазар во Р.Македонија, приоритетно во доменот на тргување со финансиски инструменти, е спремен да се вклопи и справи со сите овие предизвици, и тоа спремност низ призмата на;
  - високата актуелна професионалност и упатеност на банките (технички и кадровски), како и
  - во однос на `се пошироката рационална прифатливост од монетарната власт, во функција на прогресивно унапредување на тргувањето со финансиски инструменти, или воведување на нови финансиски инструменти за финансискиот пазар соодветно, како потреба на банките и клиентите, каде генерално, очекувам постепената контролирана либерализација да продолжи и интензивира, заради поефикасно канализирање на неговиот прогресивен развој,
- И на крај по не знам кој пат, ќе ја нагласам и досегашната и идната заложба на АЦИ Македонија, преку своите активности "ДА ПРИТИСКА" за целосна посветеност за асистенција со цел за истрајност во овој процес, преку директна вклученост од страна на своето членство, за поддршка на развојот на финансиските пазари, и пошироко во корелација со АЦИ Европа и светското АЦИ Здружение, и секако согласно активната секојдневна соработка на членството со сите реномирани меѓународни финансиски институции, обезбедување на спремни презентери-финансиски професионалци на корисни теми како досегашна докажана годишна динамика во континуитет.

Сега со висок пиетет и искрено задоволство би сакал да најавам една мала, но голема по значење церемонија, која во најпозитивна смисла ќе не наежи, особено кај оние кои биле и сведоци, каде ќе се разбудат убавите спомени и ќе не вратат за 20 години, кога се поставија темелите на регулираниот девизен пазар во Р.Македонија,

Благодарноста за уделот на избраните претставници од тој значаен период, како и на многу други, е и уште/дополнително поголема затоа што тогаш се изроди и идејата за основање на нашето здружение.

Ве молам еден аплауз за поддршка и поздрав на овој 20 годишен јубилеј на успешно функционирање на регулираниот девизен пазар во Р.Македонија. Би ја замолил г-ѓа Маја Кадиевска Војновиќ, да ми се придружи за доделување на благодарниците...

Од плеадата бројни заслужници, ги поздравуваме, и ги поканувам (еден по еден) следните претставници:

1. Душанка Христова
2. Викторија Мандичевска
3. Владимир Ристиќ
4. Сениша Велковски
5. Мите Лалевски
6. Звонимир Солтиров
7. Томислав Штерјовски
8. Павло Трајков
9. Ангелина Пљачковска
10. Анета Најдановска
11. Јасмина Мојсиевска
12. Владо Трајковски
13. Бранко Станоески

Пред да започнеме би сакал да го претставам работното претседателство за работната седница на ова собрание во состав: членови на претседателството, Бојан Цветановски (НЛБ Тутунска банка), Благица Аврамовска (Прокредит банка), Блаже Булоски (Охридска банка ад Охрид), Кристина Пенова (Халк банка Скопје) и Емил Јакимов (Комерцијална банка ад Скопје), записничар Борче Стаменковски од Капитал банка ад Скопје и потписник на записник Билјана Јовановска (Стопанска банка ад Скопје).

Приоритетно сакам да изразам голема благодарност на спонзорите, како помагатели на овој настан, и тоа: EUROPOINT, Thomson Reuters, Bloomberg, Deutsche bank, Commerzbank, како и на МАКПЕТРОЛ АД СКОПЈЕ и ОКТА АД СКОПЈЕ, од стандардните домашни компании, поддржувачи на здружението.

Дневниот ред на предвидената програма на собранието е поделена на два дела: извештаен и дел со стручни презентации, кој Ви е поделен во материјалите и се надевам ќе го задржат Вашето внимание, а како формално-оперативна деби промена, која ќе биде отсега пракса, низ собранието да модерира и Ве води секретарот на АЦИ Македонија, актуелно Благица Аврамовска...

Пред да прејдеме на предвидените точки од дневниот ред би сакал посебно да се заблагодарам на членовите на организациониот одбор кои несебично асистираа за организација на собранието, и тоа: Звонимир Солтиров од НБРМ, Бојан Цветановски и Никола Наков од НЛБ Тутунска банка, Борче Стаменковски од Капитал банка ад Скопје и Анета Стевческа од Комерцијална банка ад Скопје, и особено на претставникот на ЕУРОПОИНТ, г-дин Марјан Ристов, де факто посветен како редовен член на АЦИ Македонија...

***Посебно исто така, сакам да се заблагодарам на професионалната соработка со нашиот домаќин хотел Монтана Палас (г-дин Филип Ристески) ејВи посакувам пријатен и конструктивен претстој за време на собранието,,,

Емил Јакимов, Претседател
АЦИ Македонија Здружение на финансиски пазари